

“14 แนวทางพระราชดำริบริหารบ้านเมือง”

จากคำบรรยายของ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์, ประธานองคมนตรี ที่ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
โดย ผู้จัดการออนไลน์ 8 กุมภาพันธ์ 2549 17:22 น.

แนวพระราชดำริ เท่าที่ผมเรียนให้ทราบแล้วว่ารวบรวมมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เพื่อจะนำมาใช้กับหัวข้อที่ท่านอธิการ
กรุณากำหนดให้มาพูดในวันนี้ คือเกี่ยวกับการบริหารจัดการภาครัฐนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้มีพระราชดำรัสต่างๆ
เกี่ยวกับเรื่องนี้ที่ผมรวบรวมได้ มีอยู่ 14 ประการ

ข้อที่ 1 มีพระราชดำริว่า **การบริหารจะต้องเป็นการบริหารเพื่อความมั่นคงของชาติ** เพื่อความเจริญของประเทศ และเพื่อ
ความผาสุกของประชาชน การบริหารจะต้องไม่นำเอาประโยชน์ส่วนตัว ประโยชน์ของญาติพี่น้อง ประโยชน์ของบริวารเข้ามา
เกี่ยวข้อง

พวกเราทั้งหลายคงจะจำพระปฐมบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ว่า ทรงมีรับสั่งว่า “เราจะปกครอง
แผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” เป็นพระราชปณิธานที่ทรงดำรงไว้ได้อย่างมั่นคง ผมเข้าใจว่า ธรรมที่ทรง
รับสั่งนั้น ย่อมหมายถึงทั้งธรรม คือคุณความดี และความยุติธรรม

ข้อ 2 ท่านรับสั่งว่า **จะต้องบริหารด้วยความสามัคคี** ทรงเน้นและทรงเห็นว่า ความสามัคคีปรองดอง จะนำไปสู่ความ
ร่วมมือและความเข้มแข็ง ทำให้งานบรรลุผลสำเร็จ

ผมมีความเห็น ผมขอเห็นว่า ผมมีความเห็นว่า ผู้บริหารทุกระดับจะต้องรู้จักรักษาความสามัคคีในหน่วยงาน ในชาติของ
เรา ผู้บริหารจะต้องรู้จักกำหนดนโยบาย ซึ่งสมัยนี้เรียกกันว่า “ยุทธศาสตร์” ผู้บริหารจะต้องรู้จักกำหนดมาตรการเพื่อให้บรรลุ
นโยบายหรือยุทธศาสตร์นั้นๆ จะต้องเข้าใจว่า ความคิดเห็นที่แตกต่างไม่ใช่ความขัดแย้ง ไม่ใช่ความขัดขืน

ผู้บริหารที่ดีต้องยอมรับฟังความเห็นของผู้อื่น ให้โอกาสผู้ใต้บังคับบัญชาได้มีส่วนร่วม เพราะพวกเราทุกคน หรือส่วนใหญ่
ของพวกเรา ต่างก็มีความปรารถนาดีต่อหน่วยงานและต่อชาติบ้านเมืองด้วยกัน

ข้อ 3 **จะต้องบริหารด้วยความซื่อสัตย์สุจริต** ท่านรับสั่งว่า ต้องซื่อสัตย์สุจริต ทั้งในความคิด การพูด และการกระทำ ยัง
ทรงเน้นในเรื่องนี้อยู่เสมอๆ

ผมขอให้ความเห็นเป็นส่วนตัว เป็นการขยายความว่า ผู้บริหารนอกจากจะต้องซื่อสัตย์สุจริตแล้ว จำต้องดูแลครอบข้าง
ตัวเราให้ซื่อสัตย์สุจริตด้วย ยิ่งไปกว่านั้น ผู้บริหารจำต้องเพิ่มเติมคำว่า “เสียสละ” และ “จงรักภักดี” เข้าไปด้วย

ในบ้านเมืองของเราปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบในการบริหารภาครัฐ ถ้าจะมาพูดกันก็พูดได้ยาวมาก พูดได้นาน
มาก พูดกันได้เหมือนเรื่องสนุกสนาน แต่เรื่องที่เราไม่ค่อยจะพูดถึงกันบ่อยนัก ก็คือเราไม่ค่อยพูดว่า การทุจริตและประพฤติมิชอบ
เป็นการบั่นทอนประสิทธิภาพในการบริหาร และลดความเชื่อถือของประชาชนที่มีต่อผู้บริหารและหน่วยงานของรัฐ

ข้อ 4 **จะต้องเป็นการบริหารที่ถูกต้อง** คือถูกต้องตามกฎหมาย ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ มีความเที่ยงธรรม เทียบตรง มี
ประสิทธิภาพ และให้ประสิทธิผลสูง

ความเห็นส่วนตัวของผม ผมเห็นว่า ผู้บริหารต้องมีมาตรฐานเดียว เสมอหน้ากัน ทั่วถึงกัน ต้องไม่มีหลายมาตรฐาน หรือไม่มีมาตรฐานเลย หรือใช้มาตรฐานตามอารมณ์ มาตรฐานตามกิเลส พระเจ้าอยู่หัว ทรงย้ำเตือนอยู่เสมอว่า ความสุจริตและความถูกต้องเป็นของคู่กัน

ข้อ 5 จะต้องเป็นการบริหารที่มีเอกภาพ มีการประสานงาน มีการประสานประโยชน์ระหว่างหน่วยงาน พระราชดำรินี้ชัดเจน และเข้าใจง่าย แต่โดยข้อเท็จจริง หน่วยงานภาครัฐค่อนข้างละเอียดจนกลายเป็นอุปสรรคที่ไม่มีในตำรา บางทีก็กลายเป็นการแข่งขันหรือกลายเป็นการแก่งแย่งกันเองระหว่างหน่วยงานต่างๆ

ข้อ 6 จะต้องบริหารด้วยความเพียร อย่างต่อเนื่อง ดังเช่นพระมหากษัตริย์ ผู้บริหารต้องไม่กลัวลำบาก ไม่กลัวเหน็ดเหนื่อย ดำรงความมุ่งหมายอย่างกล้าหาญ กล้าเผชิญอุปสรรค และอดทนต่อความยากลำบาก

ผมเองเห็นว่า ผู้บริหารต้องมีความเพียรพยายาม โดยไม่คำนึงว่าตนเองจะได้รับประโยชน์ตอบแทนหรือไม่ อย่างไร มุ่งแต่ความสำเร็จของการบริหาร และผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

ข้อ 7 ผู้บริหารจะต้องไม่หวาดกลัวต่ออิทธิพลใดๆ และต้องอยู่คนละฝ่ายกับความไม่ถูกต้อง
ผมเห็นว่า ผู้บริหารต้องหนักแน่น สงบนิ่ง และสง่างาม ในบ้านเมืองของเรา ผู้บริหารมักจะเผชิญกับการเรียกร้องและความกดดันของกลุ่มอิทธิพล หรือผลประโยชน์ที่ไม่เป็นธรรม หรือเพื่อให้สอดคล้องกับผลประโยชน์และความต้องการของกลุ่มกรณีเช่นนี้ ผู้บริหารจะต้องเลือกเอาเองว่าจะยืนหยัด หนักแน่น รับผิดชอบต่อประชาชน หรือจะรับใช้กลุ่มอิทธิพล

ข้อ 8 ผู้บริหารจะต้องศึกษาหาความรู้อย่างจริงจัง อย่างลึกซึ้ง อย่างกว้างขวาง ทั้งทางลึกและทางกว้าง พระเจ้าอยู่หัวทรงย้ำเตือนให้ทุกคนตื่นตัว สนใจการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาวิชาการอยู่ตลอดเวลา

ผมมีความเห็นว่า ผู้บริหารต้องเปิดใจกว้าง มีความบริสุทธิ์ ซื่อตรงต่อวิชาชีพ วิชาการ ที่กล่าวเช่นนั้นมิได้หมายความว่าให้ผู้บริหารยึดติดกับตำรา ยึดติดกับทฤษฎี แต่ผู้บริหารจะต้องสามารถประยุกต์ใช้ได้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจะต้องเป็นมืออาชีพ รู้จริง ทำได้จริง และแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ รู้จักหน้าที่ชัดเจน รู้จักใช้คน รู้จักวางคนให้เหมาะสมกับงาน โดยไม่ลำเอียง

พวกเราทั้งหลายคงจะทราบอยู่แก่ใจว่า ผู้บริหารของเราเรียนจบจากต่างประเทศมาเป็นจำนวนมาก แต่ละประเทศสอนไม่เหมือนกัน เรื่องนี้ในบางอาชีพ เช่น นักเศรษฐศาสตร์ ผู้บริหารต่างเรียนกันมาคนละตำรา คนละระบบ ทำให้เกิดความเห็นขัดแย้งกัน กรณีเช่นนี้ ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องปรึกษาหารือกัน หาแนวทางที่หน่วยงานจะได้รับประโยชน์สูงสุด เหมาะสม และมีประสิทธิภาพสูงสุด เป็นประโยชน์กับประเทศเรามากที่สุด

ข้อ 9 ผู้บริหารจะต้องมีความสำนึกในความรับผิดชอบ และเห็นความสำคัญของงาน ความรับผิดชอบหมายถึงความตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุตามผลที่กำหนด

ผมขอแสดงความเห็นส่วนตัวว่า ถ้าผู้บริหารไม่ตั้งใจจริง แสดงว่าไม่ต้องการรับผิดชอบ ในทางกลับกัน เมื่อผู้บริหารเห็นความสำคัญของงาน ก็ย่อมนำไปสู่ความรับผิดชอบ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงรับสั่งว่า การเห็นความสำคัญของงาน ความสำนึกในความรับผิดชอบ และความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นสิ่งที่ต้องทำพร้อมและควบคู่กันไป

ข้อ 10 ผู้บริหารจะต้องรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและฉลาด มีความถูกต้องเหมาะสม ทรงย้ำเตือนให้ทุกคน ทุกระดับ ทุกสาขาอาชีพ เข้าใจชัดเจนถึงความสำคัญยิ่งของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

การที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานทฤษฎีใหม่ที่เราได้ยินกันที่ว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นการชี้แนวทางดำเนินชีวิตใหม่ที่ให้เราสามารถพออยู่พอกิน ทำให้เกิดความสมดุลในการดำรงชีพอย่างประหยัดและฉลาด

เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงนี้ มีหลายภาคส่วนที่ไม่เข้าใจชัดเจน ผมขอแนะนำว่า พวกเราจะต้องศึกษา ทำความเข้าใจเศรษฐกิจพอเพียงให้ถ่องแท้ แน่นนอน และจริงจัง จะได้นำไปสอน ไปใช้ ไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ และจะเชื่อโดยไม่มีข้อสงสัยว่า ทฤษฎีใหม่ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน มีค่ามหาศาลยิ่ง และสามารถนำไปใช้ไปปรับใช้ได้ทุกระดับ ตั้งแต่ระดับปัจเจกชน จนถึงระดับชาติ นำไปใช้ได้ทุกสาขา ทุกเรื่อง ไม่เฉพาะเรื่องเศรษฐกิจ แต่สามารถนำไปใช้กับเรื่องการศึกษา เรื่องวัฒนธรรม และเรื่องอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพทุกเรื่อง

ข้อ 11 ผู้บริหารต้องมีสติ มีปัญญา สามารถพิจารณาปัญหาต่างๆ ได้กว้างไกล รอบคอบ ทุกแง่ทุกมุม

ส่วนตัวผม ผมเห็นว่าผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ มีความทันสมัย ทันเหตุการณ์ทั่วโลก โดยเฉพาะในสาขาอาชีพของตน ยิ่งเป็นผู้บริหารระดับสูงมาก สูงแค่ไหนก็ตาม จำเป็นต้องรอบรู้ ต้องตามทันเหตุการณ์ ต้องสามารถแยกแยะความเปลี่ยนแปลงที่ดีและไม่ดีออกจากกันได้โดยชัดเจน

ข้อ 12 ผู้บริหารจะต้องแน่วแน่ที่จะแก้ไขในสิ่งผิด

อันนี้ทุกคนคงได้ยิน ผมเชยชมมาจากเพลงพระราชนิพนธ์ ผมเห็นว่า ผู้บริหารต้องกล้าที่จะรับผิดชอบ กล้าที่จะรับผิดชอบในสิ่งที่ผิด และมีความแน่วแน่ที่จะแก้ไข การบริหารย่อมผิดพลาดได้ แม้จะรอบคอบและระมัดระวังแล้ว เพราะฉะนั้นการแก้ไขสิ่งที่ผิดจึงไม่ใช่เรื่องที่น่าละอาย การทำชั่ว ประพฤติชั่ว ต่างหากที่น่าละอาย

ข้อ 13 ผู้บริหารจะต้องบริหารแบบปิดทองหลังองค์พระปฏิมา

ข้อนี้ก็มาจากเพลงพระราชนิพนธ์เช่นเดียวกัน ผมเดาว่า ทรงหมายถึงการไม่โอ้อวด มุ่งแต่ผลงาน ไม่หวังคำชมเชย ภูมิใจจากความสำเร็จ

ข้อ 14 ผู้บริหารทุกระดับที่มีผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

ข้อนี้ ผมยืนยันกับพวกเราได้ เพราะผมถือปฏิบัติมาโดยตลอดชีวิต และได้ผลน่าชื่นใจมาก

ผู้มีเกียรติครับ โปรดสังเกตให้ดีว่า พระราชดำริที่ผมเชยชมมาให้ฟังนี้ เป็นของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว แต่ส่วนใดที่เป็นความเห็นของผม ผมจะบอกไว้ชัดเจน เพราะฉะนั้นโปรดอย่าได้นำไปปะปนกัน
